

PROTOKÓŁ KONTROLI

Urzędu Gminy w Michałowicach, ul. Raszyńska 34, 05-816 Michałowice, REGON: 000541753, zwanego w dalszej części protokołu również „Urzędem”.

Wójtem Gminy Michałowice jest, od dnia 21 września 2009 r. do chwili obecnej, Pan Krzysztof Grabka. Wcześniej, od dnia 4 grudnia 2006 r. do dnia 19 czerwca 2009 r., Wójtem Michałowic był Pan Roman Jarosław Lawrence¹, natomiast w okresie od dnia 6 lipca do 20 września 2009 r. funkcję Wójta pełnił Pan Bolesław Kuss².

[Dowód: akta kontroli, str. 1-15, 89]

Kontrolę, w okresie od 10 stycznia do 3 lutego 2011 r. (z przerwą w dniach 12-28 stycznia), przeprowadziła Barbara Jaros - inspektor kontroli państwowej z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie, na podstawie upoważnienia nr 073175 z dnia 5 stycznia 2011 r.

[Dowód: akta kontroli, str. 1]

Przedmiotem kontroli było wywiązywanie się przez Gminę, w latach 2007-2010 (I półrocze), z obowiązku kontroli stanu technicznego dróg publicznych oraz prowadzenia wymaganej dokumentacji dotyczącej użytkowania tych dróg.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

1. Zakres i organizacja realizowanych zadań dotyczących przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego oraz prowadzenia ewidencji dróg publicznych.

1.1. Według art. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³ (zwanej dalej „UDP”) drogami publicznymi są drogi zaliczone na jej podstawie do jednej z kategorii dróg (tj. krajowych, wojewódzkich, powiatowych lub gminnych), z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych. Stosownie do art. 2 ust. 2 UDP ulice leżące w ciągu w/w dróg należą do tej samej kategorii co te drogi.

Art. 19 ust. 1 UDP stanowi, iż zarządcą drogi jest organ administracji rządowej lub jednostki samorządu terytorialnego, do którego właściwości należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg.

¹ Wygaśnięcie mandatu nastąpiło wskutek śmierci.

² Wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 28f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.)

³ J.t. Dz.U. z 2007r. Nr 19, poz. 115 ze zm.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 4 UDP Wójt Gminy jest zarządcą dróg gminnych⁴, do których, w myśl art. 7 ust. 1 UDP, zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje - według art. 7 ust. 2 UDP - w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwego zarządu powiatu.

W latach 2007-2010⁵ Wójt Gminy Michałowice zarządzał 275 drogami (odcinkami dróg), w tym: 139 drogami gminnymi⁶ (o łącznej długości 84,99 km) i 136 drogami nie zaliczonymi do żadnej kategorii dróg (o łącznej długości 49,98 km⁷) oraz 1 przepustem⁸ o średnicy 1 m.

[Dowód: akta kontroli, str. 91-109, 369, 375]

W myśl art. 10 ust. 6 UDP drogom publicznym nadaje się numerację. Stosownie do art. 10 ust. 7 pkt 1 UDP numery drogom gminnym - po uprzednim zaliczeniu ich do kategorii dróg publicznych - nadaje zarząd województwa. Numer drogi gminnej - jak stanowi § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁹ (zwanego dalej „rozporządzeniem ws. numeracji i ewidencji dróg”) - składa się z 6-cyfrowej liczby i wyróżnika województwa.

Wszystkie (139) zarządzane przez Wójta Michałowice drogi gminne posiadały numery nadane przez Zarząd Województwa Mazowieckiego.

[Dowód: akta kontroli, str. 95-101]

⁴ Do których, w myśl art. 7 ust. 1 UDP, zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

⁵ W latach 2007-2009 według stanu na koniec poszczególnych lat, natomiast w 2010 r. według stanu na dzień 30 czerwca.

⁶ Zaliczonymi do kategorii dróg gminnych Uchwałą Nr 245 Rady Narodowej m.st. Warszawy z dn. 26.05.1988r.

⁷ W tym: 10,33 km dróg o nawierzchni utwardzonej; 29,65 km dróg o nawierzchni wzmocnionej tłuczniem, destruktem; 10,00 km dróg o nawierzchni gruntowej.

⁸ Na drodze gminnej nr 310202W (ul. Kasztanowa)

⁹ Dz.U. Nr 67, poz. 582

Wykaz wszystkich dróg zarządzanych przez Wójta Michałowic przedstawiono poniżej:

Lp.	Drogi gminne			Drogi nie posiadające kategorii dróg publicznych		
	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość (km)
1	310202W	ul. Kasztanowa	1,32	000100W	ul. Barbary	0,73
2	310205W	ul. Rodzinna	2,65	000101W	ul. Cisowa	0,14
3	310206W	ul. Sąsiedzka	0,87	000102W	ul. Lawendowa	0,23
4	310207W	ul. M. Woźniaka	0,38	000103W	ul. Miła	0,37
5	310208W	ul. Wacława	1,49	000104W	ul. S. Wyspiańskiego	0,19
6	310209W	Al. Topolowa, ul. Kuchy	2,14	000106W	ul. Szmaragdowa	0,23
7	310210W	ul. Kasztanowa, ul. Kolejowa	1,67	000107W	ul. Polna	3,62
8	310211W	ul. Ks. Poniatowskiego	1,18	000109W	ul. Przytorowa	0,35
9	310216W	ul. Długa	0,77	000110W	ul. Kwiatów Polnych	0,44
10	310217W	ul. Gościnna	0,55	000111W	ul. Janowskiego	0,22
11	310218W	ul. Jodłowa	0,5	000112W	ul. Cedrowa	0,29
12	310219W	ul. Piaskowa	0,35	000113W	ul. Sosnowa	0,23
13	310220W	ul. Reja Mikołaja	1,31	000114W	ul. Chabrowa	0,19
14	310221W	ul. Warszawska	1,71	000115W	ul. Kąkolowa	0,04
15	310222W	ul. Akacyjowa	0,36	000116W	ul. Centralna	1,33
16	310223W	ul. Bankowa	0,34	000117W	ul. Akacyjowa	0,35
17	310224W	ul. Berylowa	0,36	000118W	ul. Górna	0,10
18	310225W	ul. Ceglana	1,03	000119W	ul. Niecała	0,17
19	310226W	ul. Granicka	0,2	000120W	ul. Spisaka Michała	0,17
20	310227W	ul. Harcerska	0,47	000121W	ul. Herbaciana	0,20
21	310228W	ul. Ireny	1,21	000122W	ul. Jesionowa	0,09
22	310229W	ul. Jaspisowa	0,37	000123W	ul. Prusa Bolesława	0,32
23	310230W	ul. Kaszubska	0,18	000124W	ul. Firmowa	0,07
24	310231W	ul. Klonowa	0,46	000125W	ul. J.I. Kraszewskiego	0,32
25	310232W	ul. Kolejowa	0,88	000126W	ul. G. Daniłowskiego	0,09
26	310233W	ul. M. Konopnickiej	0,38	000127W	ul. K.K. Baczyńskiego	0,10
27	310234W	ul. H. Kotońskiego	0,25	000128W	ul. Orzeszkowej Elizy	0,68
28	310235W	ul. Z. Krasieńskiego	0,78	000129W	ul. Boczna	0,07
29	310236W	ul. J. Kraszewskiego	0,49	000130W	ul. Michała	0,19
30	310237W	ul. Kujawska	0,14	000131W	ul. Krótka	0,11
31	310238W	ul. K. Kurpińskiego	0,46	000132W	ul. Calineczki	0,09
32	310239W	ul. Kurpiowska	0,15	000133W	ul. Baśniowa	0,12
33	310240W	ul. Leśna	0,16	000134W	ul. Małego Księcia	0,13
34	310241W	ul. Lipowa	0,41	000135W	ul. Graniczna	0,82
35	310242W	ul. Lotnicza	0,14	000136W	ul. Torfowa	0,50
36	310243W	ul. Lubuska	0,19	000137W	ul. Wąska	1,78
37	310244W	ul. 3 Maja	0,99	000138W	ul. Zaulek	0,17
38	310245W	ul. Mazurska	0,83	000139W	ul. Źródłana	0,90
39	310246W	ul. S. Moniuszki	0,3	000140W	ul. Piachy	0,85
40	310247W	ul. Nadarzyńska	0,89	000141W	ul. Gromadzka	1,25
41	310248W	ul. Nowowiejska	0,24	000142W	ul. Wspólnoty Wiejskiej	0,39
42	310249W	ul. Ogrodowa	0,24	000143W	ul. Bażantów	0,25
43	310250W	ul. Okrężna	1,16	000144W	ul. Kuropatwy	0,21
44	310251W	ul. Podhalańska	0,16	000145W	ul. Kielecka	0,44
45	310252W	ul. Podlaska	0,2	000147W	ul. Brzozowa	0,29
46	310253W	ul. J. Poniatowskiego	0,22	000148W	ul. Jaśminowa	0,10
47	310254W	ul. Bolesława Prusa	0,5	000149W	ul. Kamień Polny	0,34
48	310255W	ul. H. Sienkiewicza	0,2	000150W	ul. Zielona Polana	0,21

Lp.	Drogi gminne			Drogi nie posiadające kategorii dróg publicznych		
	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość (km)
49	310257W	ul. Sieradzka	0,18	000151W	ul. Bugaj	0,96
50	310258W	ul. Skorupki	0,09	000152W	ul. Myśliwska	0,12
51	310259W	ul. J. Słowackiego	0,7	000153W	ul. Północna	0,15
52	310260W	ul. Jana III Sobieskiego	0,55	000154W	ul. Nad Zalewem	0,31
53	310261W	ul. Sosnowa	0,11	000155W	ul. Tęczowa	0,60
54	310262W	ul. Spacerowa	0,92	000156W	ul. Różana	0,14
55	310263W	ul. Spokojna	0,31	000157W	ul. Wrzosowa	0,20
56	310264W	ul. Sportowa	0,74	000158W	ul. Stara Droga	0,50
57	310265W	Al. Starych Lip	0,65	000159W	ul. Zielna	0,48
58	310266W	ul. Śląska	0,17	000160W	ul. Jasna	0,72
59	310267W	ul. Turkusowa	0,37	000161W	ul. Willowa	0,08
60	310268W	ul. Waldemara	0,2	000162W	ul. Grabowa	0,31
61	310269W	ul. Wiejska	0,69	000163W	ul. R. Kuklińskiego	0,13
62	310270W	ul. Zaciszna	0,34	000164W	ul. Żwirki i Wigury	0,47
63	310271W	ul. J. Zamoyskiego	0,3	000165W	ul. Dworcowa	0,13
64	310272W	ul. Żabia	0,17	000166W	ul. Św. Kazimierza	0,18
65	310273W	ul. S. Żeromskiego	0,14	000167W	ul. Bukowa	0,08
66	310274W	ul. Żwirowa	0,33	000168W	ul. Jaworowa	0,11
67	310275W	ul. Ryszarda	0,31	000169W	ul. Partyzantów	0,23
68	310276W	ul. Główna	0,54	000170W	ul. Ks.J. Popiełuszki	0,33
69	310277W	ul. Kaliszany	0,42	000171W	ul. Jałowcowa	0,27
70	310278W	ul. Niecała	0,07	000172W	ul. Radosna	0,11
71	310279W	ul. Owocowa	0,17	000173W	ul. Wesoła	0,86
72	310280W	ul. Południowa	0,12	000174W	ul. Szara	0,83
73	310281W	ul. Sadowa	0,46	000175W	ul. Błękitna	0,24
74	310282W	ul. Słoneczna	0,24	000176W	ul. Zgody	0,89
75	310283W	ul. Turystyczna	1,85	000177W	ul. T. Borowskiego	0,87
76	310284W	ul. Wschodnia	0,24	000178W	ul. T.Borowskiego, ul.Czysta	1,50
77	310285W	ul. Zachodnia	0,2	000179W	ul. Krokusowa	0,24
78	310286W	ul. Cicha	0,14	000180W	ul. Azaliowa	0,40
79	310287W	ul. Dębowa	0,21	000181W	ul. Konwaliowa	0,13
80	310288W	ul. Jaśminowa	0,18	000182W	ul. Tulipanowa	0,11
81	310289W	ul. Jesionowa	0,21	000183W	ul. Topazowa	0,13
82	310290W	ul. Klonowa	0,25	000184W	ul. Agatowa	0,14
83	310291W	ul. Kolejowa	0,8	000185W	ul. Bursztynowa	0,33
84	310292W	ul. Kolorowa	0,11	000186W	ul. Rubinowa	0,27
85	310293W	ul. T. Kościuszki	0,67	000187W	ul. Opalowa	0,09
86	310294W	ul. Krótka	0,14	000188W	ul. Koralowa	0,09
87	310295W	ul. Kwiatowa	0,4	000189W	ul. Krótka	0,09
88	310296W	ul. 11 Listopada	1,27	000190W	ul. Leszczynowa	0,10
89	310297W	ul. Lotnicza	0,22	000191W	ul. Kredytowa	0,09
90	310298W	ul. Ludowa	0,4	000192W	ul. Magnolii	0,32
91	310299W	ul. 3 Maja	1	000193W	ul. Różana	0,45
92	310636W	ul. bez nazwy	0,18	000194W	ul. Sasanek	0,54
93	311201W	ul. A. Mickiewicza	0,7	000195W	ul. Tulipanów	0,56
94	311202W	ul. Ogrodowa	0,88	000196W	ul. Piwonii	0,57
95	311203W	ul. Parkowa	1,82	000197W	ul. Stokrotek	0,58
96	311204W	ul. Raszyńska	1,43	000198W	ul. Rzemieślnicza	0,51
97	311205W	ul. Regulska	1,18	000199W	ul. Kwiatowa	0,22

Lp.	Drogi gminne			Drogi nie posiadające kategorii dróg publicznych		
	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość (km)
98	311206W	ul. Rumuńska	0,89	000200W	ul. Wendy Tadeusza	0,18
99	311207W	ul. Rynkowa	0,85	000201W	ul. Orzechowa	0,11
100	311208W	ul. Słoneczna	0,99	000202W	ul. Pogodna	0,13
101	311209W	ul. J. Słowackiego	0,72	000203W	ul. Spacerowa	0,36
102	311210W	ul. Spacerowa	1,09	000204W	ul. Heleny	0,08
103	311211W	ul. Sportowa	0,2	000205W	ul. Wandy	0,34
104	311212W	ul. Szkolna	1,43	000206W	ul. Jesienna	0,33
105	311213W	ul. Świerkowa	0,16	000207W	ul. Chopina Fryderyka	0,40
106	311214W	ul. Widok	0,26	000208W	ul. Nałkowskiej Zofii	0,20
107	311215W	ul. Wojska Polskiego	0,3	000209W	ul. H. Modrzejewskiej	0,20
108	311216W	ul. Żytnia	0,78	000210W	ul. Sabały	0,50
109	311219W	ul. Graniczna	0,41	000211W	ul. Szeroka	0,46
110	311220W	ul. Gwiazdzista	0,6	000212W	ul. Kalinowa	0,35
111	311221W	ul. W. Kamelskiego	0,83	000213W	ul. Ciszey Leśnej	0,18
112	311222W	ul. Polna	1,33	000214W	ul. C.K. Norwida	0,33
113	311223W	ul. Słoneczna	0,56	000215W	ul. Filmowa	0,16
114	311224W	ul. Wiśniowa	0,38	000216W	ul. Dębowa	1,14
115	311225W	ul. Wspólna	0,72	000217W	ul. Skośna	0,42
116	311226W	ul. Badylarska	0,2	000218W	ul. Cyprysowa	0,18
117	311227W	ul. Ewy	0,13	000219W	ul. Dziewanny	0,13
118	311228W	ul. Klonowa	1,25	000220W	ul. Kubusia Puchatka	0,14
119	311229W	ul. Łąkowa	0,73	000222W	ul. Rekreacyjna	0,52
120	311230W	ul. Makowa	0,27	000224W	ul. A. Osieckiej	0,18
121	311231W	ul. Mokra	0,82	000225W	ul. Jedliny	0,20
122	311232W	ul. Różana	0,33	000226W	ul. J. Kochanowskiego	0,46
123	311233W	ul. Studzienna	0,3	000227W	ul. Podleśna	0,32
124	311234W	ul. Środkowa	2,75	000228W	ul. J. Malczewskiego	0,47
125	311235W	ul. Zachodnia	1,25	000229W	ul. Poprzeczna	0,32
126	311236W	ul. Zofii	0,08	000230W	ul. Dzikiej Róży	0,05
127	311237W	ul. Żurawia	0,33	000231W	ul. Sportowa	0,41
128	311238W	ul. Klonowa	0,07	000232W	ul. Jaśminowa	0,27
129	311239W	ul. Zachodnia	0,08	000233W	ul. Prosta	0,20
130	311240W	ul. Dzika	0,92	000234W	ul. Krótka	0,15
131	311241W	ul. M.Konopnickiej	0,29	000235W	ul. Orla	0,16
132	311242W	ul. Leśna	0,96	000236W	ul. Wiosenna	0,16
133	311243W	ul. Skowronków	0,78	000237W	ul. Zielona	0,18
134	311244W	ul. Działkowa	0,42	000238W	ul. Łąkowa	0,59
135	311245W	ul. Królewska	0,4	000239W	ul. Starego Dębu	0,35
136	311246W	ul. Wiejska	0,8	000240W	ul. bez nazwy	0,44
137	311247W	ul. Zaciszna	0,30	xxx	xxx	xxx
138	311248W	ul. Ryżowa	0,81	xxx	xxx	xxx
139	311249W	ul. Bodycha St.	2,46	xxx	xxx	xxx

[Dowód: akta kontroli, str. 95-109]

Odpowiadając na pytanie czy w stosunku do zarządzanych dróg nie posiadających żadnej kategorii zostały podjęte jakiekolwiek działania mające na celu zaliczenie ich do dróg gminnych Pan Wójt wyjaśnił: „Na drogi nie posiadające żadnej kategorii do chwili obecnej

Urząd nie występował do Zarządu Powiatu Pruszkowskiego o wydanie opinii w celu zliczenia do kategorii dróg gminnych. Nie przygotowywano również projektu uchwał Rady Gminy. Przyczyną braku wystąpień jest stan prawny przedmiotowych dróg - nie wszystkie drogi w całości stanowią własność Gminy Michałowice (w części stanowią własność innych podmiotów). Natomiast są to drogi powszechnego korzystania we władaniu Gminy Michałowice. W ramach posiadanych środków budżetowych regulujemy ich stan poprzez wykonywanie wykupu na rzecz Gminy. Ponadto znaczna część dróg bez kategorii nie spełnia parametrów określonych dla drogi publicznej."

[Dowód: akta kontroli, str. 369]

Według § 5 ust. 1 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg do zarządcy drogi należy ustalenie numeru ewidencyjnego odcinka zarządzanej drogi, zwanego "numerem ewidencyjnym drogi". Dla dróg gminnych numer ten składa się – stosownie do regulacji zawartej w § 5 ust. 2 pkt 4 lit. b - z litery G, numeru drogi zapisanego w formacie sześciocyfrowym oraz siedmiocyfrowego identyfikatora gminy, określonego w przepisach o statystyce publicznej.

Numery ewidencyjne, o których mowa w § 5 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg zostały ustalone dla wszystkich 139 odcinków dróg gminnych. Numery te zostały wprowadzone do bazy danych oprogramowania SIBView, w którym Urząd prowadzi ewidencję dróg.

[Dowód: akta kontroli, str. 333-361, 369]

Według § 7 ust. 1 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg zarządca drogi ustala dla przepustów numer ewidencyjny, który – w myśl § 7 ust. 2 – składa się z jednoliterowego wyróżnika województwa, numeru drogi poprzedzonego zerami do uzyskania formatu sześciocyfrowego oraz numeru przepustu i promu poprzedzonego zerami do uzyskania formatu w zapisie pięciocyfrowym.

Numer ewidencyjny (W21020200001) nadany przez Wójta w dniu 14.10.2009 r. dla zarządzanego przepustu zlokalizowanego na drodze nr 310202W spełnia wymogi określone w powołanym § 5 ust. 2 rozporządzenia.

[Dowód: akta kontroli, str. 369, 375]

1.2. Dane dotyczące stanu zarządzanych przez Wójta Gminy Michałowice dróg publicznych oraz wielkości wydatków ponoszonych w latach 2007-2010 (I półrocze) na remonty dróg¹⁰

¹⁰ Zarówno gminnych jak i nie posiadających kategorii dróg publicznych

zlokalizowanych na terenie Gminy w relacji do zgłaszanych w tym zakresie zapotrzebowań przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Lp	Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r. (30 czerwca)
1	Długość zarządzanych dróg publicznych ogółem¹¹ (w km) w tym:	84,99	84,99	84,99	84,99
a	gminnych	84,99	84,99	84,99	84,99
b	powiatowych	---	---	---	---
c	innych (jakich)	---	---	---	---
2	Poziom dekapitalizacji dróg ogółem (stosunek procentowy długości dróg wymagających remontu do całkowitej ich długości według ustaleń z kontroli rocznych) w tym:	58	65	60	62
a	gminnych	58	65	60	62
b	powiatowych	---	---	---	---
c	innych (jakich)	---	---	---	---
3	Poniesione wydatki na remonty dróg publicznych ogółem (w tys. zł) w tym:	2 538	2 540	3 096	696
a	gminnych	1 558	2 540	3 096	696
b	powiatowych	980	---	---	---
c	innych (jakich)	---	---	---	---
4	Zgłoszone zapotrzebowanie na środki finansowe na remonty dróg (w tys. zł) (w wyniku przeprowadzonych kontroli okresowych)	-	1 847	2 695	2 785
5	Plan pierwotnych wydatków na remonty dróg publicznych (w tys. zł)	1 685	1 837	2 555	2 179
6	Plan wydatków na remonty dróg po zmianach (w tys. zł)	2 067	2 596	3 230	2 418

[Dowód: akta kontroli, str. 93]

1.3. Stosownie do art. 20 UDP¹², do zarządcy drogi należy w szczególności:

- prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz udostępnianie ich na żądanie uprawnionym organom (art. 20 pkt 9),
- przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego (art. 20 pkt 10).

¹¹ Zgodnie z art. 19 ustawy o drogach publicznych, wójt (burmistrz, prezydent miasta) są zarządcami dróg gminnych. Na podstawie porozumień z innymi zarządcami dróg zarządzać mogą również innymi drogami (np. powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi). W granicach miast na prawach powiatu zarządcą wszystkich dróg publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.

¹² w brzmieniu obowiązującym od dn. 09.12.2003 r.

Według obowiązujących w badanym okresie Regulaminów Organizacyjnych Urzędu Gminy Michałowice¹³, zadania objęte kontrolą realizowały podlegające bezpośrednio Zastępcy Wójta:

- Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska (zwany dalej „Referatem GKOŚ”), któremu przypisano w szczególności:
  - przygotowywanie okresowych ocen i informacji dotyczących zadań w zakresie remontów i eksploatacji dróg,
  - przygotowywanie dokumentacji do przetargów na realizację zadań w zakresie remontów i eksploatacji dróg,
  - prowadzenie w wersji elektronicznej ewidencji dróg (od dn. 01.04.2009 r.)¹⁴;
- Referat Inwestycji i Remontów (zwany dalej „Referatem IR”), któremu przypisano w szczególności:
  - przygotowywanie okresowych ocen i informacji dotyczących zadań inwestycyjnych i prac remontowych realizowanych przez Gminę,
  - uczestnictwo w odbiorach technicznych inwestycji i remontów.

Zadania w zakresie przeprowadzania okresowych kontroli, o których mowa w art. 20 pkt 10 UDP nie zostały w Regulaminach Organizacyjnych Urzędu przypisane do żadnego z Referatów.

[Dowód: akta kontroli, str. 17-68]

Pan Wójt wyjaśnił: „Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy określa regulamin organizacyjny, nadany przez wójta w drodze zarządzenia. Żaden przepis nie precyzuje jak szczegółowe zapisy ma on zawierać, dając tym samym swobodę działania wójtowi gminy. Regulamin organizacyjny Urzędu Gminy nadany Zarządzeniem Nr 55/2010 Wójta Gminy Michałowice z dnia 14 kwietnia 2010 r. w sprawie nadania Urzędowi Gminy Michałowice regulaminu organizacyjnego, jak i poprzednie obowiązujące od 1.01.2007 r., zawiera ogólne zapisy dotyczące realizacji zadań gminy przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Gminy, natomiast w § 3 ust. 2 pkt 1 regulaminu zapisano, że w szczególności Urząd realizuje zadania własne gminy wynikające z ustawy

¹³ To jest: obowiązującego do dn. 31.03.2009r. Regulaminu nadanego Zarządzeniem Nr 122/2006 Wójta Gminy Michałowice z dn. 04.08.2006r. (zmienionego Zarządzeniem Wójta Nr 247/2009 z dn. 27.10.2009r.), obowiązującego od dn. 01.04.2009r. Regulaminu nadanego Zarządzeniem Nr 26/2009 Wójta Gminy Michałowice z dn. 18.03.2009r. oraz obowiązującego od dn. 01.05.2010r. Regulaminu nadanego Zarządzeniem Nr 55/2010 Wójta Gminy Michałowice z dn. 14.04.2010r.

¹⁴ Zadanie wprowadzone Regulaminem Organizacyjnym nadanym Zarządzeniem Wójta Nr 26/2009 z dn. 18.03.2009r.

z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz **innych ustaw szczególnych**. Ustawa o drogach publicznych jest w tym przypadku ustawą szczególną z zakresu prawa materialnego. Dlatego też prowadzenie okresowych kontroli, o których mowa w art. 20 pkt 10 ustawy o drogach publicznych mieści się w ogólnym zapisie zadań przypisanych do Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska w **zakresie przygotowywania okresowych ocen i informacji dotyczących zadań w zakresie remontów i eksploatacji dróg, oświetlenia, zieleni, wodociągów i kanalizacji**. Stoję na stanowisku, że w tym przypadku nie ma żadnego uchybienia, czy też nieprawidłowości tym bardziej, że w § 22 pk 2 regulaminu zapisano, że do wspólnych zadań komórek organizacyjnych należy przygotowanie materiałów oraz podejmowanie czynności zapewniających prawidłowe działanie organów Gminy, w tym realizacja zadań Gminy wynikających z budżetu, uchwał Rady, zarządzeń Wójta oraz z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Nie ma żadnego racjonalnego wytłumaczenia aby do regulaminów wpisywać wszystkie zadania realizowane przez gminy a wynikające z przepisów prawa materialnego.”

[Dowód: akta kontroli, str. 369-371]

Osoby odpowiedzialne w okresie objętym kontrolą za realizację zadań objętych kontrolą oraz osoby wykonujące obowiązki z tego zakresu wyszczególniono w poniższym zestawieniu:

L.p.	Stanowisko	Imię i nazwisko	Data	
			od	do
1	Wójt Gminy	Roman Jarosław Lawrence	04.12.2006	19.06.2009
2	Pełniący funkcję Wójta wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów RP	Bolesław Kuss	06.07.2009	20.09.2009
3	Wójt Gminy	Krzysztof Grabka	21.09.2009	nadal
4	Zastępca Wójta sprawujący bezpośredni nadzór nad Referatem GKOŚ i Referatem IR	Justyn Kwietniak	03.03.2003	30.04.2007*
5	Zastępca Wójta sprawujący bezpośredni nadzór nad Referatem GKOŚ i Referatem IR	Krzysztof Grabka	01.03.2007	06.07.2009**
6	Kierownik Referatu GKOŚ	Andrzej Łuszczzyński	06.01.1997	nadal
7	Specjalista ds. drogowych w Referacie GKOŚ	Stanisław Kłos	02.11.2004	nadal
8	Inspektor ds. drogowych w Referacie GKOŚ	Łukasz Wojtasiewicz	23.07.2007	nadal
9	Główny specjalista ds. inwestycji w Referacie IR	Piotr Pacyna	10.09.2006	nadal

*/ odwołany ze stanowiska z dniem 11.01.2007r.; w okresie wypowiedzenia (który upłynął w dn. 30.04.2007r.) był zwolniony z obowiązku świadczenia pracy

**/ odwołany ze stanowiska z dniem 07.07.2009r.; w okresie wypowiedzenia (który upłynął w dn. 31.08.2009r.) zwolniony z obowiązku wykonywania dotychczasowej pracy

[Dowód: akta kontroli, str. 3-15, 69-83, 89]

Do zadań Stanisława Kłosa, specjalisty ds. drogowych, należało¹⁵ m. in. prowadzenie spraw związanych z ewidencją dróg gminnych, opracowywanie w oparciu o istniejące potrzeby rocznych planów remontów dróg, sporządzanie sprawozdań dotyczących realizacji inwestycji w zakresie dróg¹⁶.

Do zadań Łukasza Wojtasiewicza, inspektora ds. drogowych, należało¹⁷ m. in. wykonywanie rocznych objazdów dróg, prowadzenie dziennika objazdów dróg, przygotowywanie do realizacji inwestycji i remontów, ujętych w planie rocznym oraz w wieloletnich programach inwestycyjnych, w zakresie budowy i remontów obiektów drogowych oraz sprawowanie nadzoru nad ich przebiegiem a także prowadzenie na bieżąco ewidencji wykonanych robót związanych z budową i remontami.

Do zadań Piotra Pacyny, głównego specjalisty ds. inwestycji, należało¹⁸ m. in. przygotowanie do realizacji zadań zakresie inwestycji i remontów dróg ujętych w planie rocznym oraz w wieloletnich programach inwestycyjnych, nadzór nad ich przebiegiem a także prowadzenie na bieżąco ewidencji wykonanych robót związanych z budową i remontami.

[Dowód: akta kontroli, str. 79-84]

Odnośnie sposobu prowadzenia przez w/w pracowników ewidencji wykonanych robót związanych z budową i remontami dróg Pan Wójt wyjaśnił: *„Pracownicy mający w zakresie obowiązków prowadzenie na bieżąco ewidencji wykonanych robót remontowych realizowali to zadanie poprzez prowadzenie dokumentacji powykonawczej (kosztorysy powykonawcze) poszczególnych rodzajów robót remontowych. Urząd Gminy nie prowadził odrębnej zbiorczej ewidencji wykonywanych robót.”*

[Dowód: akta kontroli, str. 371]

Zapytany czy w Urzędzie określono wewnętrzne procedury postępowania dotyczące realizacji zadań z zakresu dokonywania okresowych przeglądów dróg oraz prowadzenia ewidencji dróg a także czy sporządza się plany okresowych kontroli stanu technicznego dróg Pan Wójt stwierdził: *„W urzędzie gminy nie zostały określone pisemne procedury postępowania dotyczące realizacji zadań z zakresu prowadzenia ewidencji dróg oraz przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego dróg. Mimo że Urząd nie posiadał sformalizowanych procedur postępowania w tym zakresie, zwyczajowo przyjętą zasadą jest, że roczne objazdy dróg prowadzone są w okresie wiosennym, ponieważ zwłaszcza po zimie powstają liczne*

¹⁵ Według zakresu czynności przyjętego w dn. 21.08.2006r.

¹⁶ RGŻ-14 dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz SG-01 (dział transport) dla GUS

¹⁷ Według zakresu czynności przyjętego w dniu zatrudnienia tj. 23.07.2007r.

¹⁸ Według zakresu czynności

ubytki i uszkodzenia dróg.” oraz „W badanym okresie w Urzędzie Gminy Michałowice nie sporządzono planów okresowych kontroli stanu dróg, gdyż przeglądami obejmowane były wszystkie drogi zlokalizowane na terenie gminy (zarówno gminne jak również nie posiadające kategorii dróg publicznych).”

[Dowód: akta kontroli, str. 371]

2. Przeprowadzanie okresowych kontroli stanu technicznego dróg publicznych i realizacja zaleceń wynikających z tych kontroli.

2.1. Według art. 20 pkt 10 UDP w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane¹⁹ obowiązkiem właściciela/zarządcy drogi jest poddawanie jej okresowej kontroli:

- co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego elementów drogi narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania (art. 62 ust. 1 pkt 1 lit a),
- co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania, estetyki oraz otoczenia drogi (art. 62 ust. 1 pkt 2).

W/w kontrole przeprowadzają - w myśl art. 62 ust. 4 prawa budowlanego - osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

W latach 2007-2010 Urząd raz do roku (w terminach: 19-21.09.2007 r., 26-27.03.2008 r., 21-22.04.2009 r. i 14-15.40.2010 r.) przeprowadzał roczne kontrole stanu technicznego wszystkich 139 dróg gminnych. Przeglądy były wykonywane przez dwóch pracowników Referatu GKOŚ Urzędu – Łukasza Wojtasiewicza (posiadającego uprawnienia m. in. do oceny i badania stanu technicznego w zakresie budowli dróg, typowych przepustów i mostów²⁰) oraz Stanisława Kłosa. Ustalenia dokumentowano w dziennikach objazdu dróg zawierających m. in. dane dotyczące: daty objazdu, osób przeprowadzających przegląd, numeru drogi, trasy objazdu (nazwy ulicy), zauważonych usterek, braków i uszkodzeń oraz zalecenia pokontrolne.

[Dowód: akta kontroli, str. 119-237, 85-87]

Odnosnie dokumentów sporządzanych z przeprowadzanych przeglądów Pan Wójt wyjaśnił:
„Dla rocznych przeglądów dróg tzw. przeglądów podstawowych nie były sporządzane

¹⁹ J.t. Dz.U. z 2006 r. nr 156, poz. 1118 ze zm.

²⁰ Potwierdzone wydanym w dn. 06.08.1990 r. przez Urząd Wojewódzki w Warszawie „Stwierdzeniem posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie” (nr ewidencyjny Wa-6/90)

stosowne protokoły. Osoba kontrolująca tj. P. Łukasz Wojtasiewicz, dokumentował wyniki przeglądu podstawowego każdej drogi w dziennikach objazdu dróg. Konieczne remonty były zlecane w ramach bieżących zadań remontowych zapisanych w uchwalonym budżecie gminy na dany rok. Sporządzanie protokołów z wykonywanych rocznych przeglądów byłoby dublowaniem w/w dokumentów.”

[Dowód: akta kontroli, str. 373]

Jak stwierdził Pan Wójt „Drogi nie należące do żadnej kategorii dróg publicznych były poddawane rocznym przeglądom stanu technicznego razem z drogami gminnymi (w ramach tych samych objazdów). Z uwagi na brak obowiązku prowadzenia ewidencji tych dróg urząd nie zakładał dla nich dziennika objazdu, jednakże po przeglądzie wykonano niezbędne remonty tych dróg.”

[Dowód: akta kontroli, str. 373]

W okresie objętym kontrolą ani w latach wcześniejszych zarządzane przez Wójta drogi gminne nie były poddawane pięcioletnim przeglądom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 prawa budowlanego.

[Dowód: akta kontroli, str. 111-117]

Pan Wójt wyjaśnił: „Przyczyną dla której nie były wykonane pięcioletnie kontrole stanu technicznego dróg były braki środków budżetowych na to zadanie. W 2007 r. został zatrudniony w Urzędzie inspektor z uprawnieniami drogowymi, który przeprowadza roczne przeglądy stanu dróg, natomiast kontrola 5-letnia została zaplanowana do realizacji w 2011 r. (Urząd zawarł na jej wykonanie umowę z podmiotem zewnętrznym, zaś w budżecie na br. zostały zabezpieczone środki na ten cel).”

[Dowód: akta kontroli, str. 373]

2.2. W wyniku przeprowadzonego w 2007 r. przeglądu stanu technicznego 139 dróg gminnych stwierdzono²¹, że 64 z nich posiada nawierzchnię w stanie dobrym, 1 w „dość dobrym”, 21 w średnim²² i 9 w złym²³. W odniesieniu do 26 dróg odnotowano istnienie ubytków, nierówności bądź spękań nie odnosząc się do w/w „ogólnego” stanu drogi, zaś

²¹ Wpisy w kolumnie 6 dzienników objazdów dróg – „zauważone usterki, braki i uszkodzenia oraz ich lokalizacja”.

²² Z tego jedna droga nr 310209W (Al. Topolowa, ul. Kuchy) częściowo - na odcinku Al. Topolowej

²³ Ul. J.I. Kraszewskiego, ul. Leśna, ul. Ogrodowa, ul. Rynkowa, ul. J. Słowackiego, ul. Środkowa (na odcinku od ul. Jutrzenki do ul. Zachodniej), ul. Ryzowa (poza będącym w dobrym stanie odcinkiem Środkowa-tory WKD), ul. Dzika, ul. Leśna (na odcinku od ul. Komorowskiej do ul. Dzikiej), ul. Kuchy,

w 19²⁴ przypadkach ograniczono się do określenia rodzaju nawierzchni drogi („ulica o nawierzchni bitumicznej”, „droga gruntowa”, „nawierzchnia z żużla”, „nawierzchnia z tłuczni”).

W 2008 r. stwierdzono, że w dobrym stanie są 62 drogi gminne, w średnim 30 dróg, w „dość dobrym” 1 droga, w złym 6²⁵ dróg. W odniesieniu do 24 dróg odnotowano istnienie ubytków, nierówności bądź spękań nie odnosząc się do w/w „ogólnego” stanu drogi, w 16 przypadkach²⁶ ograniczono się do określenia rodzaju nawierzchni drogi.

W 2009 r. stwierdzono, że 66 dróg gminnych jest w stanie dobrym, 1 w „dość dobrym”, 21 w średnim, 10²⁷ w złym. W odniesieniu do 24 dróg odnotowano istnienie ubytków, nierówności bądź spękań nie odnosząc się do w/w „ogólnego” stanu drogi, w 16 przypadkach²⁸ ograniczono się do określenia rodzaju nawierzchni drogi, w 1 wpisano „brak uwag”.

W 2010 r. stwierdzono, że w dobrym stanie są 74 drogi gminne, w średnim 17 dróg, w złym 7²⁹ dróg. W odniesieniu do 23 dróg odnotowano istnienie ubytków, nierówności bądź spękań, zaś w odniesieniu do 2 zapadlisk - nie odnosząc się do w/w „ogólnego” stanu drogi. W 16 przypadkach³⁰ ograniczono się do określenia rodzaju nawierzchni drogi.

[Dowód: akta kontroli, str. 119-237]

Odnosnie stosowanego systemu oceny stanu dróg Pan Wójt wyjaśnił: „Przy ocenie stanu technicznego drogi wykonujący przeglądy przyjął 3-y kategorie dla oceny stanu tj. dobra, gdy nawierzchnia drogi nie posiada ubytków, spękań, nierówności, średnia gdy nawierzchnia drogi nie wymaga podjęcia decyzji o jej remoncie z ustaleniem terminu, nawierzchnia dróg posiada niewielkie nierówności, małe spękania w nawierzchni lub nie zachowane spadki podłużne; zła, gdy droga wymaga wykonania remontów nawierzchni lub jej przebudowy,

²⁴ Ul. Moniuszki, ul. Kaliszan, ul. Wschodnia, ul. Kolorowa, ul. bez nazwy (droga nr 310636W), ul. Słoneczna, ul. Badylarska, ul. Ewy, ul. Makowa, ul. Mokra, ul. Studzienna, ul. M. Woźniaka, ul. Zaciszna, ul. Rodzinna, ul. Sąsiedzka, ul. Waclawa, ul. Gościnnia, ul. Jodłowa, ul. M. Reja.

²⁵ Ul. J.I. Kraszewskiego, ul. Skorupki, ul. Ogrodowa, ul. J. Słowackiego, ul. Makowa, ul. Dzika.

²⁶ Ul. Leśna, ul. Kaliszan, ul. Wschodnia, ul. Kolorowa, ul. Słoneczna, ul. Badylarska, ul. Ewy, ul. Łąkowa, ul. Mokra, ul. Studzienna, ul. M. Woźniaka, ul. Zaciszna, ul. Rodzinna, ul. Sąsiedzka, ul. Waclawa, ul. M. Reja.

²⁷ Ul. J.I. Kraszewskiego, ul. Cicha, ul. Klonowa, ul. 11 Listopada, ul. Ogrodowa, ul. Parkowa, ul. Rynkowa, ul. Sportowa, ul. Środkowa (na odcinku od ul. Jutrzenki do ul. Zachodniej), ul. Bodycha St. (na odcinku od ul. Regulskiej do ul. Prawniczej).

²⁸ Ul. Leśna, ul. Kaliszany, ul. Wschodnia, ul. Kolorowa, ul. Słoneczna, ul. Badylarska, ul. Ewy, ul. Makowa, ul. Mokra, ul. Studzienna, ul. M. Woźniaka, ul. Zaciszna, ul. Rodzinna, ul. Sąsiedzka, ul. Waclawa, ul. Gościnnia.

²⁹ Ul. J.I. Kraszewskiego, ul. Klonowa (w trakcie modernizacji), ul. Regulska, ul. Szkolna, ul. Żytnia, ul. Środkowa (na odcinku od ul. Jutrzenki do ul. Zachodniej), ul. Bodycha St. (na odcinku od ul. Regulskiej do ul. Prawniczej oraz od ul. Regulskiej do granicy Gminy).

³⁰ Ul. Leśna, ul. Skorupki, ul. Wschodnia, ul. bez nazwy (droga nr 310636W), ul. Gwiazdzista, ul. Słoneczna, ul. Ewy, ul. Makowa, ul. Mokra, ul. Studzienna, ul. M. Woźniaka, ul. Zaciszna, ul. Rodzinna, ul. Sąsiedzka, ul. Waclawa, ul. Gościnnia.

występują liczne ubytki, znaczne spękania oraz nierówności, widoczny brak spadków podłużnych i poprzecznych powodujących zastoiny wodne.”

[Dowód: akta kontroli, str. 395]

W wyniku udokumentowanych w dziennikach objazdów rocznych kontroli stanu technicznego 139 dróg gminnych zostały wydane zalecenia: w 2007 r. w stosunku do 52 dróg, w 2008 r. - 66 dróg, w 2009 r. 55 - dróg i w 2010 r. - 51 dróg. I tak:

- zalecenia z przeglądu wykonanego w 2007 r. dotyczyły: usunięcia ubytków lub wyrównania nierówności nawierzchni na 29 drogach; równania, profilowania i zagęszczenia nawierzchni 13 dróg; przebudowy/modernizacji 10³¹ dróg;
- zalecenia z przeglądu wykonanego w 2008 r. dotyczyły: usunięcia ubytków lub wyrównania nierówności nawierzchni na 35 drogach; równania, profilowania i zagęszczenia nawierzchni 18 dróg; przebudowy/modernizacji 8³² dróg;
- zalecenia z przeglądu wykonanego w 2009 r. dotyczyły: usunięcia ubytków lub wyrównania nierówności nawierzchni 28 dróg; równania, profilowania i zagęszczenia nawierzchni 10 dróg; przebudowy spadków podłużnych 1 drogi³³; usunięcia zapadlisk po robotach kanalizacyjnych na 1 drodze; przebudowy/modernizacji 13³⁴ dróg;
- Zalecenia z przeglądu wykonanego w 2010 r. dotyczyły: usunięcia ubytków lub wyrównania nierówności nawierzchni 36 dróg; równania, profilowania i zagęszczenia nawierzchni 6 dróg; przebudowy spadków podłużnych 1 drogi³⁵; przebudowy/modernizacji 6 dróg³⁶.

[Dowód: akta kontroli, str. 119-237]

Zapytany czy na podstawie ustaleń z rocznych przeglądów stanu dróg sporządzano zestawienia robót budowlanych lub plany robót remontowych Pan Wójt wyjaśnił: „*Urząd nie sporządzał planu robót remontowych, gdyż zalecenia z okresowych przeglądów były odnotowywane w dziennikach objazdów dróg. Zapisy w dziennikach podstawą do opracowywanych na koniec roku przez Kierownika Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska projektów – propozycji wydatków remontowych (dział 600 rozdział*

³¹ Ul. Leśnej (nr drogi 310240), ul. Skorupki, ul. T. Kościuszki, ul. A. Mickiewicza, ul. Rynkowej, ul. J. Słowackiego, ul. Szkolnej, ul. Ryżowej, ul. Leśnej (nr drogi 311242W), ul. Kuchy.

³² Ul. Ireny, ul. Skorupki, ul. T. Kościuszki, ul. Kwiatowej, ul. Ogrodowej, ul. J. Słowackiego, ul. Gwiazdzistej, ul. Kuchy.

³³ Al. Starych Lip.

³⁴ Ul. Skorupki, ul. Zamoyskiego, ul. Cichej, ul. Klonowej, ul. T. Kościuszki, ul. 11 Listopada, ul. Ogrodowej, ul. Parkowej, ul. Rynkowej, ul. Sportowej, ul. Gwiazdzistej, ul. Kamelskiego, ul. Kuchy.

³⁵ Al. Starych Lip.

³⁶ Ul. J.I. Kraszewskiego, ul. Kurpińskiego, ul. Podhalańskiej, ul. T. Kościuszki, ul. Regulskiej, ul. Szkolnej

60016 § 427) na kolejny rok budżetowy (ponadto przy projektach uwzględniano również wnioski składane przez radnych gminy i mieszkańców). Do projektów przyjmowano zadania w rozbiciu na rodzaje robót drogowych (remonty cząstkowe o nawierzchni bitumicznej, równania i profilowania, remonty o nawierzchni gruntowej i tłuczniowej). Priorytetem przy ustalaniu kolejności remontów dróg było zapewnienie bezpieczeństwa użytkowników dróg. Następnie realizowane były remonty dróg, których stan nie zagrażał bezpieczeństwu.”

[Dowód: akta kontroli, str. 395]

Urząd nie realizował niektórych zaleceń z rocznych przeglądów stanu technicznego dróg gminnych. I tak nie wykonano:

- modernizacji: ul. T. Kościuszki (zalecenia z 2007 r., 2009 r. i 2010 r.); ul. Kwiatowej (zalecenie z 2008 r.); ul. Mickiewicza (zalecenie z 2007 r.); części ul. Leśnej³⁷ (zalecenie z 2007 r.);
- przeprofilowania nawierzchni z tłuczni na ul. bez nazwy- droga nr 310636W (zalecenie z 2007 r.);
- równania i profilowania nawierzchni z żużla na ul. Badylarskiej (zalecenie z 2008 r.).

[Dowód: akta kontroli, str. 239-279]

Zapytany o przyczyny braku realizacji w/w zaleceń pokontrolnych Pan Wójt stwierdził: „Przyczyną nie wykonania zaleceń określonych w rocznych przeglądach stanu technicznego był brak środków w budżecie na realizację tych zadań:

- modernizacja ul. Kościuszki, wykonana została dokumentacja techniczna na przebudowę. Ze względu na brak środków w budżecie gminy realizacja wykonania planowana jest na 2012 r.
- modernizacja ul. Kwiatowej, wykonana została dokumentacja techniczna na przebudowę. W chwili obecnej wykonywana jest modernizacja ul. Regulskiej. Przedmiotowa ulica jest ulicą boczną od ul. Regulskiej i po jej wykonaniu jeśli pozwolą środki budżetowe zostanie uwzględniona do realizacji w 2012 r.,
- modernizacja ul. Mickiewicza, wykonana została dokumentacja techniczna. Przebudowa drogi zostanie wykonana w II połowie 2011 r.
- ul. Leśna, została zmodernizowana i przebudowana części tj. na odcinku od ul. Komorowskiej do ul. Kamień Polny w grudniu 2007 r. (wykonano nawierzchnię z kostki betonowej). Przebudowy dokonano w strefie intensywnej zabudowy mieszkaniowej, na

³⁷ Na odcinku od ul. Kamień Polny do ul. Ks. Woźniaka

pozostałym odcinku tj. od ul. Kamień Polny do ul. Ks. Woźniaka jest pojedyncza zabudowa, a nawierzchnia jest utrzymywana w ramach remontów bieżących.

- *Przeprofilowanie nawierzchni z tłuczni ul. bez nazwy zostało wykonane w 2007 r. lecz nie odnotowane w dzienniku objazdów dróg. W następnych rocznych objazdach ulicy nie wykazywano zaleceń.*
- *Równanie i profilowanie nawierzchni z żużla na ul. Badylarskiej zostało wykonane w ramach prowadzonych robót remontowych w 2008 r. Nie zostało to tylko potwierdzone wpisem do dziennika objazdu, o wykonaniu zalecenia świadczą zapisy o braku zaleceń w następnym objeździe rocznym."*

[Dowód: akta kontroli, str. 397]

3. Zapewnienie niezbędnych środków na remonty dróg publicznych.

W badanym okresie na remonty dróg zlokalizowanych na terenie Gminy Urząd wydatkował łącznie kwotę 8 870 tys. zł, w tym: 2 538 tys. zł w 2007 r. (z czego 1 558 tys. zł na drogi gminne i 980 tys. zł na drogi powiatowe), 2 540 tys. zł w 2008 r., 3 096 tys. zł w 2009 r. i 696 tys. zł w I półroczu 2010 r.

[Dowód: akta kontroli, str. 93]

Zgłoszone przez Kierownika Referatu GKOŚ w projektach budżetów na lata 2008-2011 (w dziale 600, rozdziale 60004, § 4270) zapotrzebowanie na remonty dróg wynosiło:

- na 2008 r. – 1 847 000,0 zł;
- na 2009 r. – 2 695 000,0 zł;
- na 2010 r. – 2 785 000,0 zł;
- na 2011 r. – 2 645 000,0 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 285, 301, 313-315, 329]

Z zadań remontowych zgłoszonych przez Kierownika Referatu GKOŚ do realizacji w 2008 r. żadnych środków nie przeznaczono na remont ul. Bodycha - od ul. Ryżowej do Al. Jerozolimskich³⁸ (uzupełniono jedynie ubytki). Remont przeprowadzono w 2009 r.³⁹

[Dowód: akta kontroli, str. 285, 273, 294-295]

³⁸ Pierwotny budżet przewidywał na to zadanie kwotę 300 000,00 zł (tj. środki w wysokości zapotrzebowania zgłoszonego przez Kierownika Referatu GKOŚ); w budżecie po zmianach nie znalazła się ta pozycja. Z zadań nie ujętych w pierwotnym budżecie wykonano remont ul. Kraszewskiego w Regułach (plan po zmianach - 102 000,00 zł, wykonanie - 100 409,51 zł) oraz remont ul. 3 Maja w Komorowie (plan po zmianach - 90 000,00 zł, wykonanie 89 252,42 zł).

³⁹ Zadanie nie przewidziane w pierwotnym budżecie wprowadzono zmianami w ciągu roku – planowane wydatki określono na 292 449,99 zł, wykonanie wyniosło 194 999,99 zł.

Z zadań remontowych zgłoszonych przez Kierownika Referatu GKOS do realizacji w 2009 r. żadnych środków nie przeznaczono na remont urządzeń służących komunikacji i do obsługi dróg.⁴⁰

[Dowód: akta kontroli, str. 301, 308-309]

Z zadań zgłoszonych przez Kierownika Referatu GKOS do realizacji w 2010 r. w budżecie nie przewidziano środków na remont ul. Czystej⁴¹.

[Dowód: akta kontroli, str. 313-315, 323-324]

4. Prowadzenie wymaganej ewidencji dróg publicznych i przepustów.

Według § 9 ust. 1 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg ewidencja gminnych dróg i przepustów obejmuje następujące dokumenty ewidencyjne:

- książkę drogi, której wzór określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- dziennik objazdu dróg, którego wzór określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- wykazy przepustów, którego wzór określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

W myśl § 17 w/w rozporządzenia ewidencję prowadzi się w formie pisemnej lub elektronicznej, przy czym prowadzenie jej w formie elektronicznej wymaga stosowania odpowiednich zabezpieczeń przed utratą danych.

Przepis § 16 w/w rozporządzenia nakłada obowiązek aktualizowania ewidencji na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający.

Umową z dnia 06.05.2008 r. Wójt Michałowic zlecił firmie Biuro Badawczo - Projektowe Budownictwa Komunikacyjnego „TRANSCOMP” Sp. z o.o. m. in. opracowanie dla znajdujących się na terenie Gminy, odcinków dróg o łącznej długości do 140 km podstawowej wersji systemu referencyjnego oraz wdrożenie współpracującego z tym systemem programu SIBView5 posiadającego w szczególności funkcję generowania dokumentów wymaganych w ramach ewidencji dróg (m. in. książki dróg i zestawienia zbiorczego dróg gminnych).

[Dowód: akta kontroli, str. 377-382]

⁴⁰ Pierwotny budżet przewidywał na to zadanie kwotę 5 000,00 zł (tj. środki w wysokości zapotrzebowania zgłoszonego przez Kierownika Referatu GKOS); w budżecie po zmianach nie znalazła się ta pozycja. Z zadań nie ujętych w pierwotnym budżecie wykonano remont drogi bez nazwy w Regułach (plan po zmianach - 180 000,00 zł, wykonanie - 178 341,64 zł), remont ul. Warszawskiej w Granicy (plan po zmianach - 86 000,00 zł, wykonanie - 85 058,40 zł) oraz w/w remont ul. Bodycha w Regułach.

⁴¹ Zgłoszone zapotrzebowanie - 290 000,00 zł.

4.1. Według § 10 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg zarządca drogi prowadzi książkę drogi oddzielnie dla każdego odcinka drogi (§ 10).

Książki dróg dla wszystkich 139 dróg (odcinków dróg) gminnych zostały założone w dniu 12.05.2008 r. Są one prowadzone w formie elektronicznej.

[Dowód: akta kontroli, str. 111-117]

Jak wyjaśnił Pan Wójt „Zabezpieczenie bazy danych ewidencji dróg prowadzonej w formie elektronicznej (program SIBView5) odbywa się poprzez: 1. zapis struktury wyjściowej wersji bazy danych na płycie DVD, przekazanej przez Wykonawcę w ramach zawartej umowy na wdrożenie oprogramowania do prowadzenia ewidencji dróg, 2. instalację i zapis bazy danych drogowych na komputerze stacjonarnym, na którym zainstalowany jest program SIBView5 do prowadzenia ewidencji w formie elektronicznej, 3. instalację i zapis kopii bazy danych na serwerze Urzędu, 4. okresową archiwizację bazy danych drogowych na dysku wymienny HDD, wykonywaną po każdorazowym wprowadzeniu zmian (archiwizacja wykonywana przez użytkownika z poziomu programu SIBView5 w ramach jego funkcjonalności).”

[Dowód: akta kontroli, str. 371]

We wszystkich 139 książkach dróg gminnych brak wpisów dotyczących: osoby upoważnionej do dokonywania wpisów (tabela 1), wykazu opracowań projektowych dotyczących odcinka drogi (tabela 2), danych technicznych odcinka drogi (tabela 3)⁴², wykazu dzienników objazdów dróg (tabela 4), wykazu protokołów odbioru robót odcinka drogi (tabela 6), szczegółowych danych odcinka drogi, w tym: parametrów technicznych (tabela 8)⁴³, informacji o zagospodarowaniu (tabela 9)⁴⁴ i wyposażeniu technicznym odcinka drogi (tabela 10)⁴⁵.

[Dowód: akta kontroli, str. 333-361]

Zapytany o przyczyny braku w książkach dróg w/w wpisów wymaganych przepisami rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg oraz powody dla których nie była dokonywana bieżąca aktualizacja książek dróg Pan Wójt wyjaśnił: „Przyczyną dla której nie dokonano wpisów w książkach dróg wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury, a także nie prowadzenia ich bieżących aktualizacji są niedobory kadrowe wynikające w dużej

⁴² Wpisano tylko klasę odcinka drogi (kolumna 2), brak danych o długości i powierzchni odcinka drogi (kolumny 3-6), w tym długości i powierzchni odcinka drogi według rodzaju nawierzchni (kolumny 7-24).

⁴³ Wpisano tylko klasę techniczną odcinka drogi (kolumna 5), brak m. in. danych o szerokości/rodzaju warstwy ścieralnej nawierzchni (kolumny 6-34).

⁴⁴ Wpisano tylko klasę techniczną odcinka drogi (kolumna 5).

⁴⁵ Brak danych dotyczących oświetlenia (są wpisy dot. lokalizacji, klasy technicznej, oznakowania poziomego i pionowego).

mierze z ograniczeń lokalowych urzędu gminy. Ilość zadań wynikająca z zakresu obowiązków wykonywanych przez pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie ewidencji dróg, a także ilość zadań priorytetowych związanych z obsługą interesantów i zadaniami gminy spowodowało brak możliwości czasowych na dokonanie wpisów w książkach dróg i ich bieżące prowadzenie.”

[Dowód: akta kontroli, str. 395]

4.2. Według § 11 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg zarządca drogi prowadzi dziennik objazdu dróg oddzielnie dla każdej kategorii drogi.

Dzienniki objazdów dróg przeprowadzanych w latach 2007-2010 prowadzone były dla wszystkich 139 objętych przeglądami okresowymi dróg gminnych. Dzienniki prowadzono zarówno w formie elektronicznej (pliki tekstowe) jak i papierowej. W kolumnie 7 („zalecenia pokontrolne i termin realizacji) dzienników objazdu dla niektórych dróg:

- nie określono przewidzianego terminu realizacji zaleceń, w tym: w dzienniku z 2007 r. dla 12 dróg⁴⁶ (na 52 drogi z zaleceniami), w dzienniku z 2008 r. dla 21 dróg⁴⁷ (na 66 z zaleceniami), w dzienniku z 2009 r. dla 15 dróg⁴⁸ (na 55 z zaleceniami), w dzienniku z 2010 r. dla 13 dróg⁴⁹ (na 51 z zaleceniami);
- jako termin realizacji zaleceń podano „w możliwie najkrótszym terminie”, w tym: w dzienniku z 2007 r. dla 3 dróg⁵⁰, w dzienniku z 2008 r. dla 1 drogi⁵¹, w dzienniku z 2009 r. dla 3 dróg⁵², w dzienniku z 2010 r. dla 1 drogi⁵³;
- jako termin realizacji zaleceń podano „na bieżąco”, „w ramach robót bieżących” lub „w ramach remontów cząstkowych”, w tym: w dzienniku z 2007 r. dla 25 dróg⁵⁴,

⁴⁶ Ul. Turkusowej, ul. bez nazwy (droga nr 310636W), ul. Szkolnej, ul. Sportowej, ul. Granicznej, ul. Słonecznej, ul. Mokrej, ul. Studziennej, ul. Dzikiej, ul. Michała Woźniaka, ul. Wiejskiej i Al. Topolowej/ul. Kuchy (droga nr 310209).

⁴⁷ Ul. Skorupki, ul. Jana III Sobieskiego, ul. Turkusowej, ul. Niecałej, ul. Jaśminowej, ul. Klonowej, ul. kolejowej, ul. Granicznej, ul. Słonecznej, ul. Badyłarskiej, ul. Mokrej, ul. Studziennej, ul. Środkowej, ul. Żurawiej, ul. Dzikiej, ul. Skowronków, ul. M. Woźniaka, ul. Wiejskiej, ul. Zacisznej, ul. Rodzinnej, ul. Sąsiedzkiej.

⁴⁸ Ul. Beryłowej, Al. Starych Lip, ul. Turkusowej, ul. Zamoyskiego, ul. Klonowej, ul. Kolejowej, ul. Granicznej, ul. Słonecznej, ul. Mokrej, ul. Studziennej, ul. Ryzowej, ul. Bodycha St., ul. M. Woźniaka, ul. Wiejskiej, ul. Rodzinnej.

⁴⁹ Ul. Beryłowej, ul. Ceglanej, ul. Okrężnej, Al. Starych Lip, ul. Turkusowej, ul. Kolejowej, ul. Granicznej, ul. Mokrej, ul. Studziennej, ul. Ryzowej, ul. Bodycha St. (dla zalecenia w ramach punktu 1), ul. M. Woźniaka, ul. Wiejskiej, ul. Rodzinnej.

⁵⁰ Ul. Akacjowej, ul. Harcerskiej i ul. Ireny.

⁵¹ Ul. Ireny.

⁵² Ul. Akacjowej, ul. Harcerskiej i ul. Ireny.

⁵³ Ul. Akacjowej.

⁵⁴ Ul. Mazurskiej, ul. Wiejskiej, ul. Zamoyskiego, ul. Żeromskiego, ul. Żwirowej, ul. Kaliszan, ul. Wschodniej, ul. T. Kościuszki, ul. 11 Listopada, ul. A. Mickiewicza, ul. Ogrodowej, ul. Raszyńskiej, ul. Regułskiej, ul. Rumuńskiej, ul. Wojska Polskiego, ul. Kasztanowej/ul. Kolejowej, ul. J. Poniatowskiego, ul. Kamelskiego, ul. Polnej, ul. Klonowej, ul. Różanej, ul. Środkowej, ul. Bodycha St., ul. Długiej, ul. Warszawskiej.

w dzienniku z 2008 r. dla 38 dróg⁵⁵, w dzienniku z 2009 r. dla 21 dróg⁵⁶, w dzienniku z 2010 r. dla 25 dróg⁵⁷.

Ponadto żaden z dzienników objazdów dróg nie zawiera wymaganych wpisów dotyczących daty wykonania zaplanowanych wcześniej remontów (kolumna 8).

[Dowód: akta kontroli, str. 119-237]

Zapytany o przyczyny dla których we wskazanych przypadkach w dziennikach objazdów dróg nie określono planowanego terminu (daty ewentualnie miesiąca) na realizację zaleceń przeglądów Pan Wójt wyjaśnił: „*W czasie wykonywania rocznego objazdu dróg ustalenie z podaniem wiążącego terminu wykonania remontu wiele razy jest mało skuteczne. Zapis bez podania terminu realizacji remontu stosowano gdy nawierzchnia drogi nie stwarzała zagrożenia dla użytkownika. Przyczynami mającymi wpływ na ustalenie terminu są: brak rozstrzygnięć przetargowych i podpisanych umów z wykonawcami na wykonywanie remontów, wpływ warunków atmosferycznych na wykonanie remontu, możliwości finansowe w budżecie gminy.*”

[Dowód: akta kontroli, str. 395]

Z kolei odnośnie przyczyn dla których w dziennikach nie odnotowywano wykonywanych remontów Pan Wójt wyjaśnił: „*Nie wpisywanie do dzienników objazdu dróg daty wykonania zaleconych remontów (kol. 8) wynikało z braku czasu na dokonywanie takich czynności. Przyczyną dla której nie były uzupełniane dzienniki objazdu jest duża ilość zadań realizowanych przez pracowników, a co za tym idzie niedobory czasowe. Terminy wykonanych remontów były odnotowywane na bieżąco w dokumentacji powykonawczej z zakresu remontów.*”

[Dowód: akta kontroli, str. 371]

⁵⁵ Ul. Akacjowej, ul. Berylowej, ul. Ceglanej, ul. Kolejowej, ul. Kotońskiego, ul. J.I. Kraszewskiego, ul. Lipowej, ul. Mazurskiej, ul. Nowowiejskiej, ul. Okrężnej, ul. Podhalańskiej, ul. Wiejskiej, ul. Zamoyskiego, ul. Żeromskiego, ul. Żwirowej, ul. Kaliszan, ul. Wschodniej, ul. Cichej, ul. T. Kościuszki, ul. Kwiatowej, ul. 11 Listopada, ul. A. Mickiewicza, ul. Raszyńskiej, ul. Regulskiej, ul. Rumuńskiej, ul. Szkolnej, ul. Wojska Polskiego, ul. Żytnej, ul. Kasztanowej/ul. Kolejowej, ul. J. Poniatowskiego, ul. Karelskiego, ul. Polnej, ul. Klonowej, ul. Różanej, ul. Środkowej, ul. Bodycha St., Al. Topolowej/ul. Kuchy, ul. Warszawskiej.

⁵⁶ Ul. Mazurskiej, ul. Jana III Sobieskiego, ul. Wiejskiej, ul. Żwirowej, ul. Kaliszan, ul. Słonecznej, ul. Wschodniej, ul. T. Kościuszki, ul. 3 Maja, ul. A. Mickiewicza, ul. Raszyńskiej, ul. Regulskiej, ul. Rumuńskiej, ul. Wojska Polskiego, ul. Kasztanowej/ul. Kolejowej, ul. J. Poniatowskiego, ul. Polnej, ul. Środkowej, ul. Bodycha St. (dla zalecenia w ramach punktu 2), ul. Leśnej, ul. Warszawskiej.

⁵⁷ Ul. Bankowej, ul. Kotońskiego, ul. Mazurskiej, ul. Nowowiejskiej, ul. Jana III Sobieskiego, ul. Wiejskiej, ul. Żeromskiego, ul. Żwirowej, ul. Kaliszan, ul. Wschodniej, ul. Jesionowej, ul. T. Kościuszki, ul. Krótkiej, ul. Lotniczej, ul. A. Mickiewicza, ul. Raszyńskiej, ul. Rumuńskiej, ul. Wojska Polskiego, ul. Kasztanowej/ul. Kolejowej, ul. J. Poniatowskiego, ul. Klonowej, ul. Środkowej, ul. Bodycha St. (dla zaleceń w ramach punktów 2 i 3), ul. Leśnej, ul. Warszawskiej.

Z uwagi na panujące w czasie kontroli warunki atmosferyczne (opady śniegu powodujące jego zaleganie na drogach), uniemożliwiające sprawdzenie stanu technicznego dróg kontrolująca odstąpiła od oględzin.

[Dowód: akta kontroli, str. 389]

4.3. W badanym okresie Urząd nie prowadził wykazu przepustów, gdyż zarządzany przez Wójta przepust posiada średnicę 100 cm, a zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia ws. numeracji i ewidencji dróg wykaz przepustów prowadzi się dla przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm.

[Dowód: akta kontroli, str. 373-375]

5. Realizacja wniosków (zaleceń) pokontrolnych.

W badanym okresie (2007-2010) ani w latach wcześniejszych⁵⁸ w Urzędzie nie były przeprowadzane kontrole w zakresie zagadnień objętych niniejszą kontrolą.

[Dowód: akta kontroli, str. 387]

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń Kontrolująca informuje Pana Wójta o przysługującym mu prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁹);
- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK). W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK - biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

⁵⁸ Sprawdzeniem objęto okres od 2000 r.

⁵⁹ J.t. Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu na str. 27-28 książki kontroli (pozycja nr 1 w 2011 r.)

W dniu 7 lutego 2011 r. jeden egzemplarz protokołu kontroli doręczono Panu Wójtowi Krzysztofowi Grabce.

[Dowód: akta kontroli, str. 399]

Michałowice, dnia ¹⁴..... lutego 2011 r.

Inspektor k. p.
z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Barbara Jaros

Michałowice, dnia ¹⁷..... lutego 2011 r.

Wójt Gminy Michałowice

Krzysztof Grabka